

TIẾNG-DÂN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY
Số 123, đường Đông-Bà, HUẾ
Điện-thoại số 62 - Đành, giấy thép: TIENGDAN HUE

Quản-lý
TRAN-DINH-PHIÊN

Một đoàn xe hộp,
cán toa xe đầu
máy cho tốt.

GIÁ BÁO: Mỗi số 0504
Mỗi năm 0500
TRONG NƯỚC } Sáu tháng 3.10
Ba tháng 1.60
PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP
Mỗi năm 7500 Sáu tháng 3500
NGOẠI QUỐC
Mỗi năm 11500 Sáu tháng 6500
Mua báo và đăng quảng-cáo
xin trả tiền trước.

QUANH CUỘC BÀO-CỬ DÂN-BIỂU TRUNG-KỲ ĐÃ HẾT CẠNH TRANH ĐÀU

Cuộc tổng tuyển cử dân biểu Trung kỳ ngày 1er Août đã xong rồi; báng trưởng đã treo; ngài nào được thắng số liêm, có tên trên bảng, đầu ai có chỉ trích, có không bằng lòng, mà số đông cử tri đã bỏ lá thăm cho, tức ngài ấy đã nhiệm nhiên quan nghi, thay mặt dân mà chiếm một ghế trong nghị trường, không còn phải bàn, và có bản cũng thừa.

Tuy vậy, về toàn cuộc khóa tuyển cử này, còn một trường hiệp cạnh tranh có vẻ càng kịch liệt và càng quan hệ hơn, mà chỉ trong các ngài thì đầu hôm nay tranh cạnh nhau, tức là mấy ghế thường trực (nghị trưởng, thư ký, viên hội đồng thường trực và hai viên dự Đại hội đồng Kinh tế. Như vì dự với lối thi khoa cử ngày xưa thì ngày tuyển cử 1er và 8 Août vừa qua là thi hương, hay thi hội, còn tranh ghế thường trực và hội đồng sau này là thi đình, quan trọng xấp mấy lần thi vừa qua.

Quan trọng vì đầu ? Theo chế độ đại nghị mới thi hành ở xứ ta, triều đình chưa có hiến pháp làm bảo chứng, nhân dân chưa có quyền phổ thông bầu phiếu, trong 50 người mới có một người ủy viên có quyền cử tri. Thế là trong đám thường dân gọi cá nguyện vọng và ý chí cho người cử tri, ủy viên có cái trách nhiệm quan trọng hơn người thường dân nhiều.

Tới một tầng nữa, dân biểu do số cử tri kia bầu cử ra, thì người dân biểu lại càng quan trọng hơn; vì thay mặt cho bạn cử tri-tức thay mặt cho đám thường dân, là mấy ngài trúng ngày 1er và 8 Août vừa rồi.

Lại tiến lên một tầng nữa là ghế nghị trưởng, thư ký, ghế viên hội đồng, tức ban thường trực giữ cơ quan cho viện, và 2 viên nữa được dự Đại hội đồng Kinh tế Đông-dương. Về 5 cái ghế sau này, ngoài lương bổng nguyệt cấp (ban thường trực) và tiền phụ cấp (dự Đại hội đồng), là số tương đương hưởng về phần sự mà các ngài nghị viên chẳng kia không có, đã là cái ghế đặc biệt rồi; huống là dưới dân chọn lên ủy viên, từ ủy viên chọn lên dân biểu, lại từ trong dân biểu mà chọn ra 5 cái ghế ấy, trái đã mấy lần lật lọng, đáng lẽ 5 cái ghế ấy là vật kết tinh về ý chí của dân trong xứ. Đó là một lẽ quan trọng.

Còn một lẽ nữa, trong đám dân biểu, «mười ngón tay có ngón ngắn ngón dài», nhân vật trong xứ đương lúc mới cũ xen lẫn này, sao cho được toàn người khá giỏi cả mà không có người dung thường xen vào? Song, đầu đám nghị viên nhiều kẻ tầm thường mà được ban trị sự cầm đầu (ghế thường trực) là người có tư cách đứng đắn, có công tâm làm việc dân mà không bận việc riêng, thì đầu không làm được việc ích lợi gì to, cũng giữ được tư cách một «đoàn thể dân cử», khiến cho nhà nước dè dặt, mà nhân dân cũng gởi mối hy vọng một đôi phần.

Trái lại, trong đám dân biểu, có người khá giỏi, có công tâm cố gắng, mà cái cơ quan cốt yếu là ban thường trực nổi trên, lại là người không xứng đáng, đặt lợi riêng việc riêng lên trên đoàn thể chung và việc chung, lại làm việc dè hèn, thì cơ vào tay ai nấy phải, mấy người khác cũng đứng ngoài mà ngo, chảnh chọe cho việc chung của nhân dân và cả chánh phủ nữa. Đó lại là một lẽ quan trọng.

Theo lẽ nói trên, kỳ tổng tuyển cử vừa đã qua, danh sách dân biểu đã thành, mà liền đó dân viện sau này, hay, dở, tốt, xấu, còn quan hệ tại kỳ bầu cử ban thường trực và 2 ghế dự hội đồng Kinh tế vào kỳ hội này mai. Các ngài dân biểu đã được nhân dân bỏ thăm cho, tương là thêm của các ngài về cuộc bầu cử ban thường trực... lời này, càng nên thận trọng mười phần; còn chánh phủ muốn cho nhân dân không có mối hoài nghi đối với chế độ dân cử, tương nên lưu ý vào cơ quan tối cao của Dân viện nói trên, đừng để cho ai được thì ngọn gì ra lợi dụng.

TIẾNG-DÂN

Xin chú ý !!

Như lời bản báo đã tuyên bố kể từ 10 Août 1937, giá báo đăng niên là 0500, 6 tháng 3510 và 3 tháng 1560. Ngài nào mua, xin gởi mandat đăng số ấy. Những ngài mua báo trước ngày 10 Août 1937, mà chưa trả đủ tiền thì giá 5% chỉ tính đến 10 Août thôi, còn về sau thì tính giá 0500 cả. Khi gởi tiền trả, xin nhớ cho.

TIẾNG-DÂN

CHUYÊN ĐỜI

Bất luận đầu đuôi
Người mình có chí làm của thì, phẩm vật gì, trước lúc việc chưa đến, không lo trả cách cấp độ (thứ này, đầu khi việc tới, cũng không liên phương pháp ứng phó cho «nhân nhữ»; thường có để việc đi qua rồi mới ăn năn, than tiếc, hoặc là rầm rập quàng, muốn kiếm (thứ này) ngọn khác để kéo lại, thành ra (tên công) vô ích mà việc hỏng vẫn cứ hỏng.

Vì dụ cho chuyên hồng đố, không chỉ rõ ràng hơn nữa (tục ngữ) «đầu đuôi» mà ông gì bà có cả từ thường nói.

Còn luận (nghệ) trở ra gọi là con chạch) hành như rắn, ở hang dưới bùn, người ta kinh nghiệm cho là một vật đã rất nhớt, thường cần bắt nó thì bắt người đầu đuôi. Vì mình nó có nhớt rất trơn, bắt đầu đuôi, nó vọt một cái là chun xuống dưới bùn mất. Vì thế, nên chuyên gì mà làm lợi, gọi là «chỉ luận đầu đuôi».

a) Anh B có việc tốt của công, quá mức không biết gì là gì. Nghe thầy Sĩ bầy về lo vì chợp, đem đặng thầy bầy làm xong cho; tin lời, chợp số để đem đến. Bữa sau việc vẫn kéo dài; hỏi thầy xin số bầy lại, thì thầy đã tin khi nào rồi còn đâu! mà ai đợi gì mà trả!

b) Ông G. có con con học đệ đẳng ở học Pháp Việt, muốn con có chữ làm để chúng cái (tặng) thầy họ với láng xóm. Ngày học có một chàng học quan quen, đi trong ra «mồi», tới nhà chơi, tư cách minh mẫn số học giỏi, được ông chú gín, muốn đem ai vào giúp việc công dạy, ông

(Xem qua trang 2 cột 1)

Chuyên đời

QUANH CUỘC TRUNG-NHẬT XUNG-ĐỘT NGUYỄN-NHÂN CUỘC ĐỔ MÀU Ở LƯU-CÂU-KIẾU

(Tiếp theo số 1094)

4) Thế lực quân Nhật ở Hoa-bắc chi phối và chuẩn bị

Quân Nhật đồn trú ở Hoa bắc, trước sau Điền-Đại từ lệnh đảo nhiệm, từ 5000 tăng lên 8000 người; đến tháng 2, 3 năm này, mượn danh hoàn phòng, tăng gia lên đến vạn. Trước cuộc xung đột, ở quân đội biên chế và phối bị. Kế bộ binh, pháo binh, trọng pháo, cơ quan thường, hàng không, kỵ binh, công binh, cơ khí hóa học quân đội, và thông tin ban v. v. chi phối dưới Thiệu trưởng, Đại tá, Trung tá, và Thiệu tá, chia từng địa điểm:

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thiệu tá 3.200 người

Binh 1.200

Phong đài 200

Thông chân 1.200
Đường sơn 600
Đu quan 400
Tân hoàng đảo 500
Nam đại tự 600
Đường có 600
Xương lộ 200
Loan châu 300
Lưu thủ 200
Thiên an 100
Ngọc điền 100
(Trên là chưa kể quân tời sau).
Còn quân đội là chức:
Tư lệnh: Hương nguyệt Thanh;
Tham mưu trưởng: Kiên Bản;
Tham mưu bộ đại chỉ nhiệm:
Trưởng Điền;
Tham mưu bộ khoa trưởng 1:
Đại Mộc 2;
Hòa Tri 3;
Tri Điền 4;
Trưởng lãnh

Ngoài ra, quân 7, thứ 7, phiên dịch, phối trí rất chuẩn đáo.
Lúc sự biến Lưu câu phát sanh, đầu tiên ở Bình, Tân, Phong, Thông 4 nơi đều rút một bộ đội đến trợ tiếp. Sau nhân chưa chiếm được ưu thế, cái điện đại đội ở Đường có, Thiên tân, tăng gia lên tiền tuyến. Lúc xung đột ở Phong đài ngày 12-7, quân Nhật đã có 2.400 người. Sau lực tập điện đến, quân tác chiến đã trên một liên đội, mà khí giới tối tân, thực lực bề trong càng hùng hậu.

Cách biến chế của đạo quân 29

Bên này đạo quân 29 của Tàu, cộng 4 sư đoàn, 1 đặc vụ 18, 3 đặc lập 18, và 3 kỵ binh 18, Tổng số là và trú địa như dưới:

(Cứu cứu)
KHÁCH-QUAN

Đạo quân 29, quân trưởng Tống triết Nguyên.

Đạo quân 37, sư trưởng Phùng trj Au, quân 3 lữ, trú ở Tây uyển, bao cả Lạc các, Trương tân điểm, Báo đĩnh, Đại danh và Trưng bắc bộ tỉnh Hà bắc.

Đạo quân 38, sư trưởng Trương ty Trang, quân 3 lữ, trú ở Nam uyển, Thông châu, Thiên tân và Trưng nam bộ tỉnh Hà bắc.

Đạo quân 43, sư trưởng Lưu nhữ Minh, quân 3 lữ, trú ở Sái linh, Tuyên hóa, Nam kỳ lữ, Trưng viễn Độc thạch khải.

Đạo quân 122, sư trưởng Triệu dâng V8, quân 2 lữ, trú ở Hà gian, Đông sung, Nam bộ Hà nam.

Đạo lữ 39, lữ trưởng Nguyễn huyền V8, quân 3 đoàn, trú các miền tỉnh Sái.

Đạo lữ 40, lữ trưởng Lưu nhữ Minh, quân 2 đoàn, trú trong tỉnh Sái.

Đạo lữ 25, Lữ trưởng Trương lảng Văn, quân 2 đoàn (trú Lạc nguyên, Phụ bình, tỉnh Hà bắc.

Kỵ binh độ nhất lữ, Lữ trưởng Hạ tử Minh, quân 2 đoàn trú miền Xích thanh, Hoài lại, ở tỉnh Sái.

Kỵ binh độ thấp cứu lữ, Lữ trưởng Trương Trĩn đại Chương, quân 3 đoàn trú Bình nam uyển.

Trừ các sư lữ kể trên, quân tân biên nam ngoài có Kỵ bắc bảo an đội, do Thạch hữ Tam sung chức tư lệnh cộng hạt 2 lữ, độ nhất lữ trưởng Trĩn bị Hiên, độ nhị lữ trưởng Cao thọ Hoàn, mỗi lữ 2 đoàn, tổng số có 10.000. Cũng trong năm ngoài, tỉnh Hà bắc có biên huyện «Bảo an đoàn đội», danh nghĩa là quân của chánh phủ Hà bắc, kỳ thiết cũng thuộc dưới quyền thống chế của đạo quân 29 số trên 3 vạn.

(Cứu cứu)
KHÁCH-QUAN

TỪ A SANG ẬU CUỘC TRUNG-NHẬT

Quân hai bên giao chiến ở Tĩnh-hải — Hai vị võ quan Nhật bị giết ở gần Thượng-hải — Phi công Mỹ mộ sang giúp Tàu — Tàu đặt mua nhiều máy bay thả trái phá của Mỹ

QUÂN TÀU NHẬT XÁP TRẬN

Từ năm 98 — Sáng hôm 7-8, một liên đội binh Nhật kéo đến đường xe lửa Tĩnh hải đánh với quân Tàu ở đó. Đánh được 2 giờ, quân Nhật bị bại.

HAI VỊ VÕ QUAN NHẬT BỊ GIẾT CHẾT

Thượng-hải, 9-8 — Chiều hôm qua có 2 vị võ quan Nhật của võ trại tên họy Kung-khư của Tàu ở gần Thượng hải, họ Kung Tân (đời 18, 2 vị võ quan Nhật rất dũng lược ra bên, hai bên xung đột, một vị võ quan Nhật chết tại trận, còn vị kia bị thương nặng, mấy giờ sau cũng tắt hơi, một người lính Tàu bị chết. Việc đời lý thành phố Thượng bị chết 80, dân với các quan chức Nhật đã thề mắng cho em, viên tư lệnh hải quân Nhật cũng có quân Tàu rằng như vậy là Tàu không muốn hòa bình, nên chúng ta phải đem quân ra, hải quân Nhật phải lòng phải tự do hành động. Sau võ quan Nhật chỉ một hai trái tên, họ nói một người Nhật bị chết ở chỗ này là cái quốc thể Nhật, quân Tàu chỉ chết đi tên là phạm tội làm nhục danh dự nước Nhật.

TÀU MỘ PHI CÔNG MỸ VÀ NHIỀU MÁY BAY THẢ TRÁI PHÁ CỦA MỸ

London 15 — Báo «Times» ở Luân đon đăng tin nói dư luận trong các nước. Nhật rất xa xa về các tin Tàu đã mua nhiều phi công Mỹ và đặt mua 6 chiếc máy bay ném bom thả trái phá. Chính phủ Nhật có hàng nghị với chính phủ Mỹ về việc này.

LẠI LÀM CHO NHẬT THÊM KHÓ CHỊU

Đông kinh, 8-8 — Các giới Nhật lại càng khó chịu vì các tin đánh tan quân Nhật Russell Hearn, nguyên số vốn cho Trường táo Lâm, đánh từ chế mới đến phát công 182 người đã qua giúp Tàu.

ANH ĐEM TÀU CHIẾN ĐẾN THƯỢNG-HẢI

Thượng-hải, 8-8 — Hai chiếc diệp ngư lôi của Anh Durdan và Defender đã tới gần Thượng hải.

THAI-DÌNH KHẢI LẠI HOẠT ĐỘNG

Thượng-hải, 8-8 — Thái đình Khải từ lập đạo quân 18 của Tàu đánh tan quân Nhật mấy trận ở Thượng hải — Ngô (tên của trước, đạo quân 18 nổi tiếng hoàn toàn, sau bị giải tán, Thái đình Khải qua Âu-Mỹ, nay Thái đình Khải lập đạo quân 18 ở Thượng hải, đạo quân 18 đem ra giúp nước. Thái đình Khải đem quân 18 đem ra giúp nước.

NHẬT HÂM DỌA

Đông kinh, 9-8 — Viên Bình bộ Thượng hải Nhật tuyên bố rằng thời cuộc Trung hoa đang ngày càng thêm khó khăn, đáng lẽ người chánh phủ Tàu phải hết sức cố gắng để cứu lấy nước nhà, nhưng họ lại không cố gắng, họ lại không cố gắng để cứu lấy nước nhà, họ lại không cố gắng để cứu lấy nước nhà.

PHÙNG NGỌC TƯƠNG ĐIỂN THUYẾT

Nam kinh, 9-8 — Phùng ngọc tương mô, đạo một bài diên văn trước máy truyền thanh đại hải; nơi nước Tàu truyền thanh ngọc tương mô là những trường học tuyên tập sinh thời, sự lập đạo của quốc Nhật bằng tay của dân dân Tàu ngày nay không phải vậy mà trước, nếu dân chúng biết được tâm hiệp lực thì họ sẽ đánh nhau với quân Nhật về việc này.

Câu đời tặng TIẾNG-DÂN vào ngày Kỳ-niệm 10 tuổi

(Tiếp theo)
XXIII
Mười năm một TIẾNG rinh trời đất.
Bốn biển đều DAN khác núi sông.
An-Nam
XXIV
TIẾNG chiến hồn trong không mười năm, bốn mặt núi sông, cảnh sắc nay đã thay đổi mới.
Lô-Khâm-Kiệm
XXV
TIẾNG tâm dân khắp bốn phương, như chuông như mõ.
DAN khi lắng lên một độ, đã thanh đồ mọ.
HỒ-Kinh
XXVI
Cuộc thế vẫn còn dài, trải mười năm TIẾNG cả hô-hào, chỉ lời tìm phương, vững chãi con thuyền chèo sóng đời.
Dương đời nên thắng tôi, hân có tác DAN cao trình độ, chung lòng hiệp sức, aiem tố sẽ về mặt non sông.
Trần-xuân-Đào
XXVII
Chào thế mới mười năm, non nước Hương Bình vang một TIẾNG.
Cao giới thêm tâm tui, ở gan xa-hội dục muôn DAN.
XXVIII
Trời mười năm TIẾNG báo âm âm, này TIẾNG mọ, này TIẾNG chuông, gõ cuối Trung-kỳ Nam lên báo.
Vô-nhân-Ngôn
(Cứu cứu)

Tất mấy triệu DAN báo đồng đợc, nào DAN cây, nào DAN thợ, nông lên bình đẳng à lên An.
XXIX
Văn chương nổi TIẾNG trên làng báo.
Lao khổ thương DAN ở xóm quê.
Sỏi-danh-Hương
XXX
Lông son một tím nắng ỏi hồi ông xanh, trải mười năm mồ mại chèo đời, đất thầy Đông-dương lòng lý TIẾNG.
Tay trắng đời bần đạo đư nâng con đi, khắp mấy xứ chen vai chèo đời, trời soi Nam-Việt mở mang DAN.
XXXI
Bốn ngàn năm lịch-quốc, vận xã hội ngàn năm, trải bao phen gió cuốn rừng An, vãng tai nghe giọng hát khoan khoan, nước biển ngàn trùng dẫn TIẾNG mọ.
Hăm lăm triệu đồng-bào, on trời ngo chắt đời, mong một hội mọ anh em, bả A, dâng tay nguyện sống hoà mại mại, giống vàng muôn thế đời DAN cha.
Phạm-ấp-Chi
XXXII
Cuong năm xé đất, mực chày to-dùng chày mười năm, TIẾNG này khắp núi chày, gió quạt mưa nhòa, tay trắng về lên tâm sông bả.
Riêng một góc trời, vãng trắng chèo chèo già xưa kỹ, DAN hơn hai chục triệu, tương sa đã đạt, lòng son coi rặng nước non nhà.
Vô-nhân-Ngôn
(Cứu cứu)

